

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГЕОДЕЗІЇ, ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА КАДАСТРУ

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН І ЗЕМЛЕУСТРОЮ

рівень вищої освіти

бакалавр

галузь знань

19 Архітектура та будівництво

Спеціальність

193 Геодезія та землеустрій

Освітньо-професійна програма

Геодезія та землеустрій

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН І ЗЕМЛЕУСТРОЮ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 19 Архітектура та будівництво, спеціальності 193 Геодезія та землеустрій, за освітньо-професійною програмою Геодезія та землеустрій.

Розробник: Радзій В.Ф., к.географ.н., доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру

протокол № 1 від 27.08.2020 р.

Завідувач кафедри:

проф. Уль А.В.

СИЛАБУС

вибіркова навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН І ЗЕМЛЕУСТРОЮ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибіркова
180 год. 6 кредити		Рік навчання – 3
ІНДЗ: немає		Семестр – 6
		Лекції – 28 год.
		Семінарські – 28 год.
		Самостійна робота – 106 год.
Консультації – 18 год.		
Мова навчання	українська	

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Радзій Володимир Феофілович
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри геодезії, землевпорядкування та кадастру
Профайл	https://wiki.eenu.edu.ua/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B7%D1%96%D0%B9_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D0%A4%D0%B5%D0%BE%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
Телефон	+380955227285
e-mail	radzij@vnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожне середу 15.00-16.20, аудиторія К-205

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу

Дисципліна «Історія земельних відносин і землеустрою» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 - Геодезія та землеустрій галузі знань 19 - Архітектура та будівництво бакалавра освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є коло знань, яке стосується вивчення історії земельних відносин і землеустрою, що є необхідним елементом підготовки висококваліфікованих спеціалістів у галузі земельних відносин, землеустрою та земельного кадастру, оскільки використання і охорона земель повинні ґрунтуватись на аналізі їхнього розвитку та об'єктивній оцінці раніше існуючих уявлень про сутність земельних відносин, їх зміст і форми прояву. Історичний досвід показує, що при проведенні земельної реформи особливу увагу необхідно звернути і на виявлення закономірностей зміни форм землеволодіння і землекористування, мети і завдання землеустрою, який проводиться державою у тісному зв'язку зі змінами земельних відносин.

Пререквізити – засвоєння навчальної дисципліни «Історія земельних відносин і землеустрою» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з дисциплін першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: історія та культура України, охорона праці в галузі, геологія і геоморфологія, ґрунтознавство з основами географії ґрунтів; предметів циклу професійної підготовки: геодезія, основи землевпорядкування та кадастру тощо.

Постреквізити - дисципліни, які будуть використовувати результати вивчення навчальної дисципліни «Історія земельних відносин і землеустрою»: землевпорядне проектування, тематична картографія, кадастр населених пунктів, оцінка об'єктів нерухомості, ландшафтні основи землеустрою, генеральне планування населених пунктів.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія земельних відносин і землеустрою» полягає в засвоєнні студентами суті та закономірностей розвитку земельних відносин і землеустрою.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія земельних відносин і землеустрою» є визначення поняття і сутності земельних відносин і землеустрою; вивчення соціально-економічних передумов зародження земельних відносин і землеустрою; аналіз змісту і методів регулювання земельних відносин і землеустрою; пізнання сутності, сучасного змісту і тенденцій розвитку земельних відносин на різних етапах розвитку України; вивчення процесу розвитку землеустрою на всіх етапах розвитку України; встановлення перспектив розвитку земельних відносин в Україні і основних

напрямок вдосконалення землекористування; вивчення сутності і напрямків розвитку земельних відносин і землеустрою в інших країнах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- закономірності розвитку земельних відносин і землеустрою, його позитивні і негативні тенденції;
- зміст і направленість землевпорядних заходів на основних етапах розвитку країни, їх політичну і соціально-економічну направленість і ефективність;
- особливості розвитку земельних відносин і заходів з землеустрою в інших країнах;
- особливості функціонування землі в суспільному виробництві, сутність, зміст і методи регулювання земельних відносин в незалежній Україні.

вміти:

- провести аналіз і дати оцінку соціально - економічної сутності земельних відносин і системи землеустрою;
- встановити тенденції розвитку земельних відносин і землеустрою в різних регіонах України і зарубіжних країнах;
- використовувати набуті знання з історії земельних відносин і землеустрою при вивченні основ землеустрою, землевпорядкування, земельного кадастру, інших спеціальних дисциплін та при курсовому і дипломному проектуванні.

Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

загальні компетентності:

- здатність до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення, оволодіння культурою мислення (ЗК-1);
- здатність до саморозвитку, підвищення власної кваліфікації і фахової майстерності (ЗК-5);
- володіння основними методами, способами і засобами отримання, зберігання, обробки інформації, наявність навичок роботи з комп'ютером як засобом управління інформацією (ЗК-9);

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- уміння використовувати нормативні правові документи у своїй діяльності (СК-1);
- здатність використовувати основні закони природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності, застосовувати математичні методи і моделі у теоретичних та експериментальних дослідженнях (СК-2);

- здатність використовувати знання сучасних технологій проектних, кадастрових та інших робіт, що пов'язані з геодезією, землеустроєм та кадастрами (СК-4).
- здатність до виконання топографо-геодезичних, аерофотознімальних, фотограмметричних та гравіметричних робіт з метою забезпечення картографування території України в цілому або окремих її регіонів і ділянок (СК-6);
- здатність до виконання польових і камеральних геодезичних робіт зі створення, розвитку та реконструкції державних геодезичних, нівелірних, гравіметричних мереж і мереж спеціального призначення та знімачів місцевості для створення оригіналів топографічних планів і карт (СК-7);
- здатність до виконання спеціалізованих інженерно-геодезичних, аерофотознімальних і фотограмметричних робіт при вишукуванні, проектуванні, будівництві та експлуатації інженерних об'єктів різного призначення (включаючи об'єкти континентального шельфу, транспортної інфраструктури, нафто- і газовидобутку) (СК-9);
- здатність до виконання робіт щодо топографо-геодезичного забезпечення кадастру територій та землеустрою, створення оригіналів кадастрових карт і планів та інших графічних матеріалів (СК-10);
- уміння застосовувати засоби обчислювальної техніки для математичної обробки результатів польових геодезичних вимірювань, астрономічних спостережень, гравіметричних визначень, фотограмметричних вимірювань (СК-11);
- здатність до тестування, дослідження, повірки, юстування і експлуатації геодезичних, фотограмметричних та аерофотознімальних систем, приладів та інструментів (СК-12);
- готовність здійснювати контроль за отриманими геодезичними, супутниковими і фотограмметричними вимірами, а також матеріалами дистанційного зондування (СК-20);
- здатність до вивчення динаміки зміни поверхні Землі геодезичними методами і засобами дистанційного зондування (СК-25);
- здатність до створення тривимірних моделей фізичної поверхні Землі і значних інженерних споруд (СК-28).

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Семінарські заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль I. Історія земельних відносин і землеустрою в Україні у XVI-XX ст.						
1. Історія еволюції земельних	17	2	2	12	1	ДС / 12

відносин.						
2. Земельні відносини і землеустрій у період існування кріпосного права.	17	2	2	12	1	ДС / 12
3. Основні положення селянської реформи 1861 року і зміна земельних відносин на її основі.	22	4	4	12	2	ДС / 12
4. Столипінська реформа 1906-1912 рр. в Росії – новий етап розвитку земельних відносин і землеустрою на Україні.	20	4	4	10	2	ДС / 12
5. Земельні відносини і землеустрій в Радянській Україні.	18	4	2	10	2	ДС / 12
Модульна контрольна робота №1						КР / 30
Разом за модулем 1	94	16	14	56	8	
Змістовий модуль II. Основи розвитку земельних відносин і землеустрою						
6. Теоретичні передумови вивчення історії земельних відносин і землеустрою.	18	2	4	10	2	ДС / 12
7. Земельні відносини і землеустрій у незалежній Україні (1991-2000рр.)	19	3	4	10	2	ДС / 12
8. Земельні відносини і землеустрій в Україні у період 2002-2012 рр.	17	3	2	10	2	ДС / 12
9. Реформування власності на землю – основний напрям земельної реформи в зарубіжних країнах.	16	2	2	10	2	ДС / 12
10. Новітні підходи щодо розвитку ринку землі в Україні	16	2	2	10	2	ДС / 12
Модульна контрольна робота №2						КР / 30
Разом за модулем 2	86	12	14	50	10	
Всього годин / Балів	180	28	28	106	18	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Індивідуальних науково-дослідних завдань для самостійного опрацювання матеріалу дисципліни в поза аудиторний час не передбачено.

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: підготовка презентацій та доповідей методами комп’ютерного моделювання, розв’язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою комп'ютера – комп'ютерне тестування, залік.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали;
- відвідування (або відпрацювання) усіх занять;
- наявність конспекту лекції чи самопідготовки;
- активна участь у практичних заняттях (відповіді на запитання, доповнення);
- вчасне виконання домашніх завдань з самостійної роботи;
- складання підсумкових тестів та практичних завдань за змістовним модулем;
- за наявності об'єктивних причин (напр.: хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт і складання заліків, іспитів та інших контрольних форм перевірки заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Умови щодо дедлайнів та перескладання:

- роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів);

- перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (напр.: хвороба, участь у змаганнях, конференціях тощо) і оцінюється без зниження оцінки.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Рейтингову кількість балів здобувача формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т.ч. і матеріал самостійно, виконали лабораторні роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової роботи, завдання якої обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами.

Рейтинг з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про організацію контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти...» у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Якщо у підсумку виконання всіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 75 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Підсумкова оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання тестових та індивідуальних завдань.

Орієнтований перелік питань до модульного контролю та заліку

1. Особливості формування земельної власності і земельних відносин на території України в XVI-XVIIIст.
2. Особливості землеустрою на території України в XVI-XVIIIст.
3. Форми земельного устрою в Феодално-кріпосницьку епоху.
4. Роль писцевого межування (опису) в розвитку землеустрою.
5. Генеральне і спеціальне межування.
6. Особливості земельних перетворень в XVIII ст. в Галичині і на Буковині.
7. Селянська реформа 1861 року і значення її в реформуванні земельних відносин XVIII ст.
8. Поняття Селянського Поземельного Банку і його роль в ринку землі.
9. Столипінська аграрна реформа та її роль у розвитку земельних відносин та землеустрою.
10. Роль Столипіна в розвитку землеустрою.
11. Столипін і розвиток власності на землю.
12. Розвиток земельних відносин на території України у період скасування приватної власності на землю (1917 - 1920 рр.).
13. Реформування земельних відносин в Радянській Україні у період 1920 - 1941 рр.

14. Суть і зміст землевпорядкування на території України у період 1920 -1941 рр.
15. Земельні відносини і землеустрій в період зміцнення і розвитку колгоспного ладу на Україні.
16. Вдосконалення земельних відносин і землеустрою в 1961-1970 рр., в 1971-1980 рр. та в 1981-1990 рр.
17. Реформування власності на землю - основний напрям земельної реформи в зарубіжних країнах.
18. Правові проблеми земельної власності і земельного ринку в зарубіжних країнах.
19. Землеустрій в зарубіжних країнах.
20. Особливості регулювання земельних відносин.
21. Зміст і тенденції розвитку земельної реформи в незалежній Україні.
22. Розвиток землеустрою в ході здійснення земельної реформи в незалежній Україні.
23. Особливості реформування земельних відносин в сільському господарстві.
24. Закономірності розвитку земельних відносин.
25. Місце землевпорядкування в системі виробничих відносин і його завдання на сучасному етапі.
26. Роль держави в розвитку земельних відносин і землевпорядкування та їх вплив на стабільність суспільства.
27. Історичні передумови розвитку земельних відносин в Україні.
28. Структура земельних відносин в перехідний період до ринкової економіки.
29. Роль земельних відносин в сталому розвитку суспільства.
30. Розвиток землеустрою на сучасному етапі.
31. Модель розвитку земельних відносин на сучасному етапі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Быстров Г. Е. Земельная и аграрная реформы в зарубежных странах : правовая теория и практика / Г.Е. Быстров. — Минск : БГЭУ, 1999. — 196 с.
2. Витанович І. Аграрна політика українських урядів 1917–1920 рр. / І. Витанович. — Мюнхен-Чикаго, 1968. — 60 с.
3. Горлачук В.В. Управління земельними ресурсами: Підручник / В.В. Горлачук, В.Г. В'юн, І.М. Песчанська, А.Я. Сохнич та інші; за ред. д.е.н., проф. Горлачука В.В. — Львів: Магнолія плюс; видавець СПД ФО Піча В.М., 2006. — 443 с.
4. Закон України „Про форми власності на землю” : прийнятий 30 січня 1992 року № 2073–ХІІ // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 1992. — № 18.
5. Закон України «Про землеустрій» : прийнятий 22 травня 2003 року № 858–ІV // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 2003. — № 36.
6. Заріцька І. М. Виникнення радянського земельного законодавства (листопад 1917 – квітень 1918 рр.) / І. М. Заріцька // Часопис Київського університету права. — 2008. — № 1. — С. 43–48.
7. Заріцька І. М. Земельне законодавство Української держави Павла Скоропадського / І. М. Заріцька // Підприємництво, господарство і право. — 2005. — № 10. — С. 87–91.
8. Заріцька І. М. Правове регулювання земельних відносин у Західній області УНР / І. М. Заріцька // Підприємництво, господарство і право. — 2007. — № 5. — С. 117–120.
9. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923 рр. Документи і матеріали : у 5 т. — Т. 2. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. — 712 с.
10. Земельний кодекс України : прийнятий 13 березня 1992 року № 2196 –І // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 1992. — № 25.
11. Земельний кодекс України : прийнятий 25 жовтня 2001 року № 2768 – ІІІ // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 2002. — № 3–4.
12. Земельний кодекс Української РСР : прийнятий 18 грудня 1990 року № 561–ХІІ // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). — 1991. — № 10.
13. Нечипоренко О. Світова практика розвитку земельних відносин / О. Нечипоренко // Економіка АПК. — 2007. — № 4. — С. 154–157.
14. Новаковський Л.Я. Земельна реформа і землеустрій / Л.Я. Новаковський, А.М. Третяк, Д.С. Добряк. — К.: 2001. - 138 с.
15. Новаковський Л.Я. Земельна реформа і землеустрій в Україні / Новаковський Л.Я., Третяк А.М., Добряк Д.С. — К.: ЦЗРУ, 2001. — 138 с.
16. Новаковський Л.Я. Шляхи становлення і розвитку сучасного землевпорядкування // Землевпорядкування. — 2001. — № 2. — С. 3–12.
17. Новаковський Л.Я., Третяк А.М. Основні положення концепції земельної реформи в Україні / Л.Я. Новаковський, А.М. Третяк. - К.: ІЗУ УААН, 2000.

18. Панченко П.П. Аграрна історія України: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / П.П. Панченко, В.А. Марчук. – К. : Т-во „Знання” КОО, 2000. 1
19. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради України від 18 грудня 1990 року № 563–ХІІ // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 1991. – № 10.
Захарченко П.П. Розвиток права власності на землю в Україні (середина ХІХ – перша чверть ХХ ст.): Монографія. – К.: Атіка, 2008. – 296 с.
20. Проблеми земельного кадастру та застосування його даних в умовах ринкової економіки / Д.І. Гнаткович, М.І. Лавейкін, В.І. Пастернак, М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, А.Я. Сохнич, О.Д. Гнаткович, Л.Ф. Кисіль – Львів: Простір М, 1996. – 106 с.
21. Третяк А.М. Земельні ресурси України та їх використання: монографія / А.М. Третяк, Д.І. Бабміндра. – К.: ТОВ “ЦЗРУ”, 2003. – 143 с.
22. Третяк А.М. Історія земельних відносин і землеустрою в Україні: навч. посіб. / А.М. Третяк, Т.М. Прядка, І.Г. Колганова. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. – 352 с.
23. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою: навч. посіб. / А.М. Третяк. – К.: ТОВ “ЦЗРУ”, 2002. – 342 с.
24. Третяк А.М. Теоретичні основи землеустрою: навч. посіб. / А.М. Третяк. – К.: ІЗУ УААН, 2002. – 152 с.
25. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами та реєстрація землі в Україні: навч. посіб. / А.М. Третяк. – К.: ІЗУ УААН, 1998. – 224 с.

Інтернет-ресурси

1. www.rada.gov.ua
2. www.kmu.gov.ua
3. www.land.gov.ua
4. www.map.land.gov.ua
5. www.ngo.land.gov.ua